

Talousarvio- ehdotuksen tiivistelmä

2019

Helsinki

Käsittelyaikataulu

Helsingin kaupungin vuoden 2019 talousarvioehdotus
ja vuosien 2019–2021 taloussuunnitelmaehdotus

Lokakuu 2018

ke 10.10. Pormestarin talousarvioehdotus julkaistaan. Kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston jäsenille jaetaan talousarvioehdotus ja kaupunginvaltuutettujen tekemät talousarvioaloitteet. Talousarvioaineisto julkaistaan kaupungin sivuilla hel.fi/talousarvio

to 11.10. Rahoitusjohtaja esittelee talousarvioehdotuksen kaupunginhallitukselle.

pe 12.10. Pormestari esittelee talousarvioehdotuksensa kaupungin henkilöstötoimikunnalle.

ma 29.10. Kaupunginhallitus käsittelee talousarvioehdotusta ja aloitteita.

Marraskuu 2018

to 8.11. Kaupunginvaltuustolle klo 16 jaetaan kaupunginhallituksen talousarvioehdotus ja aloitteet sekä valtuuston kokouksen esityslistateksti.

ke 14.11. Kaupunginvaltuusto kokoontuu ja klo 16* käsittelee talousarvioehdotusta ja aloitteita ensimmäisen kerran. Kaupunginvaltuuston ryhmät pitävät puheenvuoronsa. Kaupunginvaltuusto päättää kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosenteista vuodelle 2019.

ke 28.11. Kaupunginvaltuusto käsittelee klo 18* talousarvioehdotusta ja aloitteita toisen kerran sekä hyväksyy vuoden 2019 talousarvion.

* Kokouksia pääsee seuraamaan kaupunginvaltuuston istuntosalin lehterille, sisäänkäynti Sofiankatu 3. Kaupunginvaltuuston kokouksia voi myös seurata suorana lähetyksenä: www.helsinkikanava.fi.

Tiivistelmässä esitellään vuoden 2019 talousarvion keskeisimmät kohdat ja kaupungin toiminnoissa tapahtuvat muutokset.

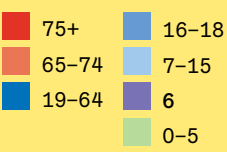
Sisällys

- 2 Johdanto
- 10 Keskushallinto
- 12 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- 14 Kaupunkiympäristön toimiala
- 16 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- 18 Sosiaali- ja terveystoimiala
- 20 Investoinnit

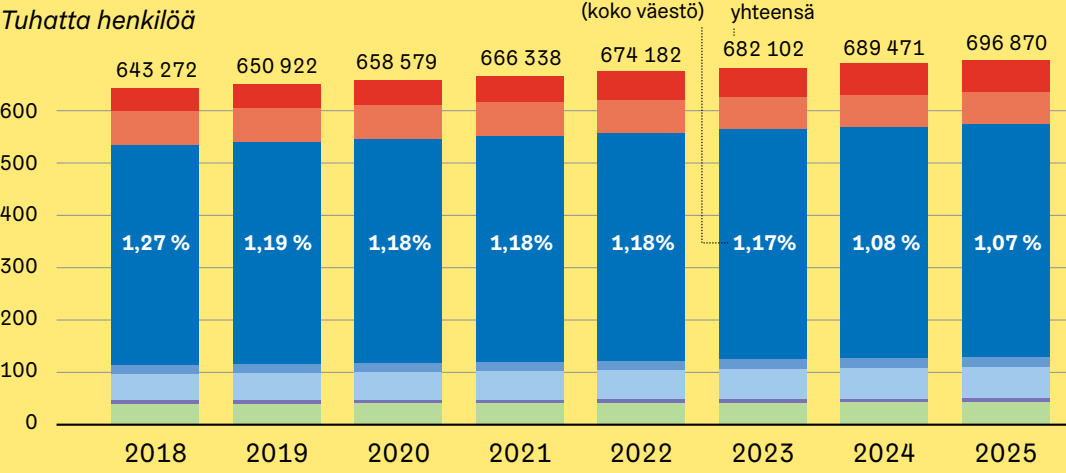
Liitteet

- 30 Merkittävät rakennus-
hankkeet 2019
- 32 Tulos- ja rahoituslaskelmat
- 34 Sosiaali- ja terveystoimialan
määrä- ja taloustavoitteet
- 35 Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan
määrä- ja taloustavoitteet
- 39 Yhteystiedot

Helsingin väestönkehitys

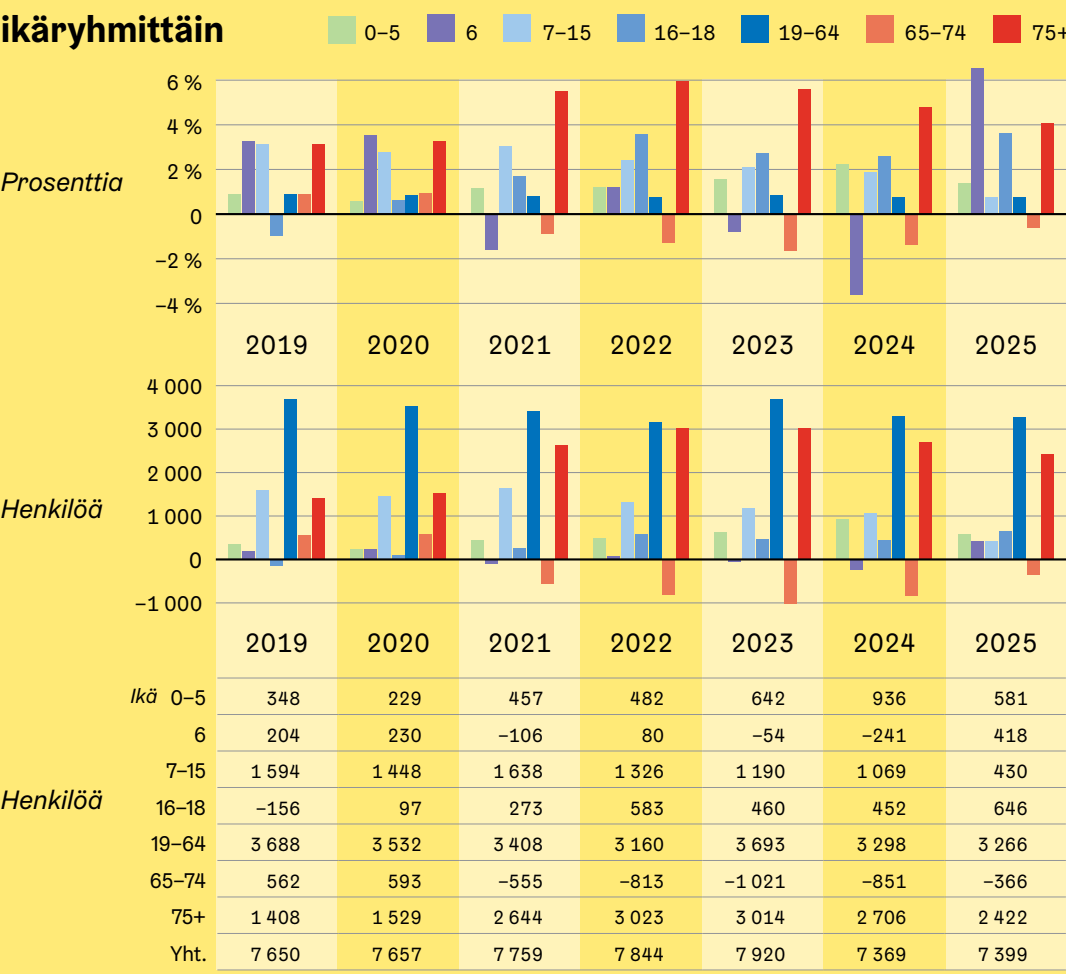

Väestön kokonaismäärä

Väestön muutos

ikäryhmittäin

Johdanto

Korkeasuhdanne maailmantaloudessa jatkuu, mutta nopein kasvuvaihe on takana. Etenkin Euroopassa on merkkejä talouskasvun hidastumisesta. Työttömyys on kuitenkin vähenemässä ja kuluttajien luottamus on vahvaa. Inflaatio on kiihtynyt kuluvaan vuoteen aikana, mutta pohjainflaatio on vielä hidasta. Lyhyet markkinakorot ovat vielä negatiivisia, mutta niiden odotetaan nousevan.

Suomen bruttokansantuotteen kasvu kiihtyi viime vuonna 2,8 prosenttiin. Talouskasvun odotetaan vielä tänä vuonna jatkuvan vahvana, 3,0 prosentissa, mutta vuosina 2019–2020 kasvu hidastuu maltillisemmaksi, runsaaseen puoleentoista prosenttiin. Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2021–2022 talouskasvun arvioidaan palaavan potentiaalisen tuotannon kasvun tasolle eli noin prosenttiin. Historiaan nähden keskipitkälle aikavälille odotettu kasvu on hidasta, mikä johtuu talouden rakenteellisista tekijöistä.

Hyvä talous- ja työllisyyskehitys sekä hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet tasapainottavat julkista taloutta lähivuosina. Julkisen talouden rahoitusasema kääntyy ylijäämäiseksi vuosikymmenen taitteessa ja pysyy tasapainon tuntumassa vuoteen 2022 saakka.

Uudenmaan teollisuus- ja rakennusyritykset arvioivat heinäkuussa suhdannetilanteen olevan selvästi normaalia parempi. Tuotannon kasvun ennakoitaan jatkuvan myös kolmannella vuosineljänneksellä. Tilaustilanne on tavanomaista parempi. Uudenmaan palvelualojen yritysten yleinen suhdannetilanne oli heinäkuussa hieman normaalia suotuisampi, ja suhdannenäky-

Suomen talouden ja Helsingin alue-talouden näkymät myönteiset

miin ennakoitaan hienoista tilanteen parantamista syyskaudelle 2018.

Asuntorakentaminen on noussut 2010-luvulla korkealle tasolle Helsingissä. Rakenteilla on nyt ennätysmäärä asuntoja ja myönnettyjen lupien määrä mahdollistaa runsaasti rakentamista edelleen.

Kesäkuussa 2016 hyväksytyssä Kotikaupunkina Helsinki -ohjelmassa sekä syksyllä 2017 hyväksytyssä kaupunkistrategiassa on **asuntotuotantotavoite** asetettu korkealle eli 7 000 asuntoon vuonna 2019. Vuosille 2018–2030 tehdyssä rakentamisennusteessa on arvioitu asemakaavoituksen tilanteen, kaupungin maan tontinluovutusten sekä rakentamiskelpoisuuden avulla, että uusi tuotantotavoite on kaupungin luomien edellytysten osalta mahdollinen. Rakentamisen määrän pysymiseen korkeana on jatkossakin hyvät edellytykset.

Tavoitteena 7 000 asuntoa vuonna 2019

Kaupunkistrategian taloustavoitteet ohjaavat taloudenpitoa

Helsingin kaupunkistrategia on kaupungin keskeisin toimintaa ohjaava asiakirja ja johtamisen väline. Kaupunkistrategia on ollut lähtökohtana valmisteltaessa talousarvioehdotusta 2019 ja on lähtökohta valtuustokauden talousarvioille ja -suunnitelmille sekä toimenpiteille.

Kaupunkistrategian pohjalta on käynnistetty kaupunkiyhteisiä, kaupungin johtoryhmän johtamia hankkeita. Lisäksi kaupunkistrategiasta on tunnistettu toimialojen välisen yhteissuunnittelun kautta yhteisiä teemoja useammalle toimialalle tai kaikille toimialoille. Sekä kaupunkiyhteiset hankkeet että tunnistetut yhteissuunnittelun teemat tulee huomioida talousarvion ja/tai tulosbudjettien/toimintasuunnitelmien tavoitteissa, toimenpiteissä ja toiminnan mittauksessa.

Kaupunkistrategian mukaisesti kasvavan kaupungin tarpeet ja kustannustason muutos on otettu huomioon toimintamenojen kokonaismoitoksessa, kohdennettuna erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia. Tämä näkyy talousarvioehdotuksessa määrärahalisäyksinä erityisesti kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle, jossa myös strategian mukaiset toimet on käynnistettävissä välittömimmin.

Kaupunki käynnistää vuonna 2019 pidemmän aikavälin **palkkakehityssuunnitelman**, joka perustuu henkilöstön ja

henkilöstöryhmien palkkaukseen liittyvien keskeisten kehittämistarpeiden kartoitukseen sekä työnantajan tarpeisiin osaavan työvoiman saatavuuden varmistamisessa. Palkkakehityssuunnitelman toteutukseen on varattu vuoden 2019 talousarvioon 4 miljoonaa euroa.

Vuonna 2017 toteutuneen **organisatioudistuksen** mahdollistama toimintojen tehostuminen on talousarviossa hyödynnetty siten, että kokonaistuottavuuden 0,5 prosentin vuotuisella nousulla on katettu osa väestönlisäyksen aiheuttamasta toimintamenojen lisäystarpeesta. Kokonaisinvestoinnit on mitoitettu tasolle, joka kyetään rahoittamaan strategiakaudella tulorahoituksella siten, ettei lainakanta asukasta kohden kasva.

Helsinki tavoittelee yksikkökustannuksissa muiden suurten kaupunkien keskiarvoa.

Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksut (ns. palkkojen sivukulut) laskevat yhä vuonna 2019. Tämä alentaa kuntien henkilöstömenoja. Päivitettyjen arvioiden mukaan kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksut laskevat ensi vuonna keskimääräisesti yhteensä 0,7 prosenttiyksiköllä. Osa maksualennuksista aiheutuu kilpailukykysovimuksesta ja osa taloustilanteen kehittymisestä parempaan suuntaan. Helsingin vuoden 2019 talousarvioehdotuksessa palkkojen sivukulujen aleneminen on huomioitu määrärahoissa.

Toimintamenojen osalta kaupunkistrategian tavoite lasketaan siten, että huomioidaan kaupungin väestöennusteen mukainen vuosittainen väestönkasvu ja peruspalvelujen hintaindeksin mukainen kustannustason

Helsingin kaupungin talouden tunnuslukuja

sisältäen liikelaitokset ja itsenäisinä taseyksiköinä toimivat rahastot

<i>Miljoonaa euroa</i>	Käyttö 2017	Ennuste 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
Vuosikate	838	678	661	651	692
Poistot	355	353	374	397	410
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	481	320	288	257	281
Toiminnan ja invetointien rahavirta	245	-49	-71	-130	-104
Lainakanta	1 206	1 100	1 115	1 130	1 145
Vuosikate % poistoista	236	192	177	164	169
Investointien tulorahoitus-%	137	107	88	70	86

Verotulot ja valtionosuudet

<i>Miljoonaa euroa</i>	Käyttö 2017	Talousarvio 2018	Ennuste 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
Kunnallisvero	2 595,20	2 530,00	2 600,00	2 670,00	2 760,00	2 870,00
Muutos ed. vuodesta	0,4 %	-2,51 %	2,77 %	2,69 %	3,37 %	3,99 %
Yhteisövero	528,6	540	580	630	650	670
Muutos ed. vuodesta	33 %	2,16 %	7,41 %	8,62 %	3,17 %	3,08 %
Kiinteistövero	256,7	263	263	278	283	288,1
Muutos ed. vuodesta		2,45 %	0,00 %	5,70 %	1,80 %	1,80 %
Koiraverot	0,4 %					
Verotulot yhteensä	3 380,80	3 333,00	3 443,00	3 578,00	3 693,00	3 828,10
Muutos ed. vuodesta	5,5 %	-1,41 %	3,30 %	3,92 %	3,21 %	3,66 %
Valtionosuudet	220,4	175	196	196	196	196
Muutos ed. vuodesta	-30,00 %	-20,60 %	12,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Verorahoitus yhteensä	3 601,20	3 508,00	3 639,00	3 774,00	3 889,00	4 024,10
Muutos ed. vuodesta	2,20 %	-2,59 %	3,73 %	3,71 %	3,05 %	3,47 %

Käyttötalouden tulot ja menot toimialoittain

<i>Tuhatta euroa</i>		Talousarvio 2018	Talousarvio 2019
Keskushallinto ja keskitetyt maksettavat menot	Tulot	21 239	22 559
	Menot	278 696	315 703
	Toimintakate	-257 457	-293 144
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Tulot	56 000	57 456
	Menot	1 140 675	1 182 752
	Toimintakate	-1 084 675	-1 125 296
Kaupunkiympäristön toimiala	Tulot	1 007 060	1 023 261
	Menot	753 322	775 699
	Toimintakate	253 738	247 562
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	Tulot	27 243	29 385
	Menot	235 944	247 432
	Toimintakate	-208 701	-218 047
Sosiaali- ja terveystoimiala	Tulot	192 439	178 039
	Menot	2 060 580	2 091 072
	Toimintakate	-1 868 141	-1 913 033

Lainakanta asukasta kohden ei kasva

muutos vähennettynä kokonaistuottavuuden vuotuisella 0,5 prosentin nousulla.

Kesällä 2018 valmistuneen väestöennusteen mukaan kaupunkistrategian tavoitteen laskennassa käytettävät väestönkasvuprosentit ovat vuoden 2019 talousarvion osalta 1,19 prosenttia, vuoden 2020 osalta 1,18 prosenttia ja vuoden 2021 osalta 1,18 prosenttia.

Tuoreimman syyskuun ennusteen mukaan peruspalvelujen hintaindeksin muutoksen arvioidaan vuonna 2019 olevan 2,10 prosenttia, vuonna 2020 ennuste on 2,60 prosenttia ja vuonna 2021 ennuste on 1,80 prosenttia.

Tuoreimmilla kustannustason nousun ja väestönkasvun ennusteilla sekä -0,5 prosentin tuottavuustavoitteella kaupunkistrategian tavoitteen mukainen menotaso on 1,2 miljoonaa euroa raamia suurempi.

Kaupunkistrategian tavoite mahdollistaa toimintamenojen määrärahojen (sisäiset määrärahat huomioiden ja tarkasteltuna ilman liikelaitoksia ja rahastoja) kasvuksi 2,79 prosenttia vuonna 2019, 3,28 prosenttia vuonna 2020 ja 2,48 prosenttia vuonna 2021.

Kaupungin tuloslaskelman mukaiset ulkoiset kokonaistoimintamenot (sisäiset erät eliminoitu ja liikelaitoksen sekä rahastot mukana) kasvavat 3,04 prosenttia tarkasteltaessa vuoden 2019 talousarviota vuoden 2018 talousarvioon.

Ulkoiset kokonaistoimintamenot vuodelle 2020 kasvavat 2,75 prosenttia ja vuodelle 2021 ne kasvavat 2,11 prosenttia.

Kaupunkistrategian mukaisesti investointitaso mitoitetaan siten, ettei lainakanta asukasta kohden kasva. Siten lainakanta voi euromääräisesti kaupunkistrategian mukaan kasvaa noin 45 miljoonalla eurolla kolmen vuoden taloussuunnitelmakauden ai-

kana. Arvio vuoden 2018 lopun lainakannasta on 1 100 miljoonaa euroa eli 1 690 euroa asukasta kohti.

Verotulot ja valtionosuudet

Vuonna 2018 Helsingin verotulojen kehitys on ollut talousarviossa odotettua parempaa. Vuoden 2019 talousarvio perustuu **kunnallisveroon** 18,0 % ja tuotoksi vuonna 2019 arvioidaan 2 670 miljoonaa euroa. Kunnallisveron ripeähkö kasvuvauhti aiheutuu monien tekijöiden yhteisvaikutuksena.

Yhteisöveron tuotoksi vuonna 2019 arvioidaan 630 miljoonaa euroa. Tämä on 8,6 prosenttia vuoden 2018 ennustetta enemmän. Arvio on tehty Helsingin kunta-kohtaisen jako-osuuden (31,58 prosenttia) pohjalta. Vuodelle 2019 on yhteisöveron veropohjaan ennustettu kasvua, johtuen yritysten toimintaylijäämän hyvistä ennusteluista.

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2018 on arvioitu 278 miljoonaa euroa (vuoden 2018 tilitysarvio on 263 miljoonaa euroa). Vuonna 2019 kiinteistöveroprosentit ehdotetaan Helsingissä pidettäväksi vuoden 2018 tasolla.

Kiinteistöverotuoton arvion 15 miljoonan euron kasvusta noin puolet johtuu kiinteistökannan kasvusta ja sitä kautta verotusarvojen ennakoidusta noususta. Toinen puoli kasvusta on seurausta korkeimman hallinto-oikeuden 29.3.2018 vuosikirjapäätöksestä, joka muuttaa kiinteistöveroon liittyvää oikeuskäytäntöä niin sanotuissa kaksitasokaavakiinteistöissä, joita Helsingissä on kantakaupungin alueella. Jos maa-

Maailman toimivin kaupunki

Helsingin kaupunki- strategia 2017–2021

Helsingin kaupunkistrategia toimii kaupungin tulevaisuuden suuntaviivoina neljän vuoden ajan. Helsingin kaupunkistrategia koostuu viidestä aihealueesta.

1

Maailman
toimivin
kaupunki

2

Kestävän
kasvun tur-
vaaminen
kaupungin
keskeisin
tehtävä

3

Uudistuvat
palvelut

4

Vastuullinen
taloudenpito
hyvinvoivan
kaupungin
perusta

5

Helsinki
vahvistaa ja
monipuolistaa
edun-
valvontaansa

Kiinteistö- verotusta uudistetaan vuodesta 2020

pohjaa käytetään suuremman rakennuksen rakennuspaikkana kuin asemakaavaan on merkitty, se on otettava huomioon kiinteistöverotuksen maapohjan verotusarvoa määriteltäessä.

Helsingin kaupunki on toimittanut Verohallinnolle vuoden 2019 verotusta varten kiinteistöissä toteutuneet kerrosalatiedot noin 1 500 kaksitasokaavakiinteistöstä, joissa toteutunut rakentaminen ylittää kaavaan merkityn rakennusoikeuden. Kyseiset kiinteistöt ovat pääosin asuinkerrostaloja ja ne sijaitsevat Eiran, Ullanlinnan, Kaartinkaupungin, Punavuoren, Kampin, Katajanokan, Kruununhaan, Kluuvien, Etu- ja Taka-Töölön, Meilahden, Munkkiniemen, Laakson, Alppiharjun, Vallilan, Kallion ja Sörnäisten kaupunginosissa.

Kaiken kaikkiaan Helsingissä on noin 35 000 verotettavaa kiinteistöä. Kaupunki edistää kiinteistöveron pohjana olevien tietojen tarkentamista ja päivittämistä, jotta verotus toteutuisi mahdollisimman oikeudenmukaisesti.

Kiinteistöverotuksen verotusarvojen uudistamishanke uudistaa verotusarvojen laskentaa vuodesta 2020 eteenpäin. Kiinteistöverotusta on tarkoitus uudistaa niin, että verotusarvot vastaisivat paremmin alueen hintatasoa ja rakentamiskustannuksia. Uudistuksen tavoitteena ei ole nostaa tai laskea kiinteistöveroä, mutta verorasitus jakautuisi vuodesta 2020 eteenpäin osin uudella tavalla eri kiinteistöjen kesken.

Uudistuksen tavoitteena on luoda selkeä, ymmärrettävä ja yksinkertainen arvostamisjärjestelmä rakennuksille ja maapohjalle. Uusi järjestelmä olisi oikeudenmukaisempi, koska verotusarvot päivittyisivät vuosittain uusimpien tietojen perusteella. Tähän saak-

ka rakennusten verotusarvojen perusteita on tarkistettu kaavamaisesti rakennuskustannusindeksin muutosta vastaavasti. Tonttihinnoja taas on tarkistettu vain alueittain ja harvakseltaan.

Valtionosuuksia arvioidaan elokuussa tehdyn ennusteen mukaan kertyvän Helsingissä 196 miljoonaa euroa vuonna 2018. Vuonna 2019 valtionosuuskertymän arvioidaan pysyvän vuoden 2018 tasolla eli 196 miljoonassa eurossa. Kuntien vuoden 2019 valtionosuuksien taso on noin –85 miljoonaa euroa (1 prosentti) vähemmän kuin vuonna 2018.

Helsingin valtionosuuksiin sisältyvä verotulotasaus on vuoden 2019 osalta ennakkotietojen mukaan –343 miljoonaa euroa. vuonna 2018 vastaava luku oli –325 miljoonaa euroa. Verotulotasausten merkittävä nousu muutaman viime vuoden aikana on seurausta Helsingin hyvästä verotulokasvusta, erityisesti hyvästä yhteisöverotulokasvusta, edeltävinä vuosina.

Keskushallinto

Kaupunginkanslian organisaatiota on uudistettu vastaamaan kaupunkistrategian muutostaasteisiin ja kaupungin tavoitteisiin. Suurimmat tehdyt muutokset ovat viestintäosaston perustaminen vahvistamaan strategista, brändilähtöistä ja kansainvälistä viestintää sekä tietohallinnon siirtyminen osaksi talous- ja suunnitteluosastoa. Elinkeino-osasto uudistuu toiminnoiltaan vastaamaan strategian elinkeinopoliittisiin linjauksiin.

Elinkeinopolitiikan painopisteiden mukaisesti kaupunki panostaa Helsingin kansainvälisen houkuttelevuuden vahvistamiseen sekä siihen, että Helsinki kehittyy osaavan työvoiman kaupunkina. Lisäksi Helsinkiä kehitetään alustana uudelle ja kasvavalle liiketoiminnalle mm. kokeilujen ja korkeakouluyhteistyön avulla.

Digitalisaatiokehityksen tavoitteiden eteneminen edellyttää kaupunginkanslialta vahvaa tietohallinnon ohjausta ja tarvittavien kyvykkyyksien kehittämistä yhteistyössä toimialojen kanssa.

Osallisuus- ja vuorovaikutusmallin toimeenpanossa kehitetään erityisesti yhdenvertaista osallisuutta. Osallistuvan budjetoinnin toimeenpano hyödyntää digitaalista alustaa aloitteiden keruussa ja äänestyksessä. Asukkaille annetaan digitaalisen alustan käyttöön opastusta kaupungin eri palvelupisteissä.

Asuntotuotantotavoite nousee 7 000 asuntoon. Uutta Helsinkiä rakennetaan tällä hetkellä ennätystahtiin. Asuntorakentamisen painopiste on vuoden aikana erityisesti Jätkäsaarella, Kalasatamassa, Kruunuvoorenrannassa ja Kuninkaantammessa. Toimitilaa rakennetaan eniten Kalasatamaan ja Pasilaan. Täydennysrakentaminen on

Osallistuva budjetointi käyttöön

vilkkainta Herttoniemessä ja Raide-Joke-
rin kehittämisvyöhykkeellä. Hernesaaren rakentaminen käynnistyy. Kävelykeskustan merkittävemmän laajentamisen ja maanalaisen kokoojakadun edellytysten selvittäminen etenee yleissuunnitteluvaiheeseen.

Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma (MAL 2019) valmistuu. Suunnitelmassa kuvataan, miten seutua kehitetään maankäytön, asumisen ja liikenteen osalta vuosina 2019–2050.

Työllisyydenhoidon toimina tarjotaan tuhansia palkkatuki-, oppisopimuskoulutus- ja työkokeilumahdollisuuksia, tuetaan työllisyys Hankkeita ja nuorten kesätyömahdollisuuksia sekä osallistutaan uudenlaisiin työllistymistä edistäviin ostopalvelukokeiluihin. Lisäksi kaupunki edistää työllistymistä yksityiselle sektorille etsimällä yrityskoordinaattoritoiminnalla uusia työllistymismahdollisuuksia sekä myöntämällä yrityksille Helsinki-lisää.

Työllisyystilanteen yleisestä paranemisesta huolimatta keskushallinnon toimialalta maksettavassa työmarkkinatuen kuntaosuuden määrässä ei ole odotettavissa nopeasti tapahtuvaa merkittävää alenemista, koska pisimpään työttömänä olleiden työllisyytilanne paranee kaikkein hitaimmin. Työmarkkinatukea maksetaan työttömälle, joka on vasta tullut työmarkkinoille tai työttömälle, joka ei voi saada työttömyyspäivärahaa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan keskeisimmät strategiset tavoitteet ovat tarjota vetovoimaiset varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, tarjota kaikille helsinkiläisnuorille toisen asteen koulutusmahdollisuudet, tarjota aikuiskoulutusta ammattitaidon kehittämiseen sekä asiakaslähtöistä ja monialaista vapaata sivistystyötä. Tavoitteena on vähentää koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrää toteuttamalla koulutus- ja yhteiskuntatutakuu ja edistämällä työelämään siirtymistä opintojen jälkeen.

Kaupunkistrategian 2017–2021 toteuttaminen jatkuu kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla vuonna 2019.

Koulutustutakuu toteutuu Helsingissä: perusopetuksen jälkeen kaikki saavat opiskelupaikan lukiosta tai ammatillisesta koulutuksesta.

Englanninkielisen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen paikkamäärä kaksinkertaistetaan asteittain. Ensimmäisen vieraan kielen opetus aloitetaan kaupungissa jo ensimmäiseltä luokalta.

Helsinkiläisten kielitaitoa monipuolistetaan lisäämällä kielikyly- ja kielirikasteista opetusta ja kasvatus- ja kielen opetusta lisätään perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa.

Maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaille helsinkiläisille 4 tuntia päivässä käynnistyi 1.8.2018.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahanke jatkuu.

Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatketaan.

Maahanmuuttajien osaamistason parantamiseksi maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma valmistui painottaen oppimisen edellytyksiä ja tukea, ohjausta ja neuvontaa sekä osaamisen kehittymistä.

Osaamiskeskustoimintaa jatketaan.

Kaupungin järjestämän **varhaiskasvatuksen** asiakasmäärän ennustetaan olevan yhteensä 40 350 lasta vuonna 2019 eli 213 lasta vähemmän kuin vuonna 2018. Uuden varhaiskasvatuslain tultua voimaan 1.8.2018 vahvistettiin varhaiskasvatuksen laatua nostamalla henkilöstön koulutustasoa ja selkiyttämällä tehtävänimikkeitä. Perusopetuslain mukaisessa iltapäivätoiminnassa on 7 490 oppilasta vuonna 2019.

Perusopetuksessa arvioidaan vuonna 2019 olevan noin 40 390 suomenkielistä oppilasta ja noin 3 680 ruotsinkielistä oppilasta. Ennusteen mukaan kaupungin perusopetuksen oppilasmäärien arvioidaan vuodesta 2018 vuoteen 2019 kasvavan suomenkielisessä perusopetuksessa 1 830 oppilaalla ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa 250 oppilaalla.

Perusopetuksen uudessa opetussuunnitelmassa korostuu ilmiöpohjainen oppiminen. Tavoitteena on inklusiivinen koulu, jossa oppilaat opiskelevat omassa lähikoulussaan ja jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen lähikoulussaan.

Suomenkielisten **lukioiden** opiskelijamäärä kasvaa 150 opiskelijalla verrattuna vuoteen 2018. Ruotsinkielisten lukioiden opiskelijamäärä ei muutu vuodesta 2018. Uusi lukiolaki astuu voimaan 1.1.2019. Laki vahvistaa yksilöllisempiä ja joustavampia opintopolkuja. Henkilökohtaista opinto-ohjausta lisätään ja oppimisen tukea laajennetaan.

Ammatillisessa koulutuksessa järjestämisluvut uudistuivat ammatillisen koulutuksen reformilainsäädännön tullessa voimaan 1.1.2018. Ammatillisen koulutuksen reformilainsäädännön myötä opiskeluun hakeutuminen on jatkuvaa ja opiskelijat etenevät opinnoissaan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaan.

Vapaan sivistystyön toiminta rakentaa yhdessä muun toimialan kanssa elinikäisen oppimisen Helsinkiä.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta sekä tarjoaa kaupunkiympäristön palveluja.

Kaupunkistrategian, Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL 2016–2019) sekä Kotikaupunkina Helsinki -ohjelman (AM-ohjelman) edellyttämä asuntokaavoituksen määrällinen lisääminen 700 000 kerrosalaneliömetriin (k-m²) on toimialan keskeisimpiä tehtäviä. Kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttaminen edellyttää uusien alueiden sekä täydennysrakentamiskohteiden käyttöönottoa ja haastavien kaavaratkaisujen toteuttamista sekä mittavien esirakentamis- ja infrainvestointien rahoittamista ja toteuttamista. Kaavoituksella varataan riittävästi alueita yritystoiminnan tarpeisiin ja taataan myös tuotannollisen toiminnan mahdollisuudet säilyä ja laajentua.

Kaupunki selvittää **ydinkeskustan** viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta edistävän kävelykeskustan merkittävemmän laajentamisen sekä keskustan läpiajoliikennettä ja satamien raskasta liikennettä katutilassa vähentävän maanalaisen kokoojakadun edellytykset.

Kohti hiili-
neutraalia
Helsinkiä

Olympiaterminaalilta Kauppatorille ulottuvaa rantavyöhykettä kehitetään tavoitteena saada aikaan keskustan elinvoimaisuutta tukeva toiminnallinen kokonaisuus.

Merellisen strategian mukaisesti saariston suunnittelu etenee ja suunnitelmat tarkentuvat. Luontoarvojen sovittaminen maankäyttöön edellyttää laajojen merenranta- ja saaristokokonaisuuksien suunnittelua.

Vihdintien ja Tuusulanväylän kaupunkibulevardien suunnittelua jatketaan vuonna 2019. Malmin pikaraitiotien edellytyksiä selvitetään ja laaditaan suunnitteluperiaatteita ja asemakaavoja sen lähiympäristön tiivistämiseksi erityisesti Viikissä ja Pihlajistossa. Liikenteen päästövähennyksiä toteutetaan koko Helsingin liikennejärjestelmässä parantamalla pyöräilyn ja kävelyn olosuhteita ja lisäämällä raidejoukkoliikenteen osuutta sekä luomalla edellytyksiä sähköautojen ja -bussien käyttöönotolle.

Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelma etenee toteutukseen, ja vaikutusten arviointia kehitetään.

Kiinteistöstrategian yhteydessä valmistavan **sisäilmaohjelman** myötä korjaus- ja korvaavien uudishankkeiden määrä tulee edelleen kasvamaan.

Kaupungin oma asuntotuotanto rakennuttaa 1 500 asuntoa.

Pelastuslaitoksen ensihoitopalvelu vastaa kasvavaan ensihoidon tehtävämäärään.

Hernesaaren **raitiotieyhteyden** rakentaminen käynnistyy ja Hämeentien perusrannuksesta johtuvat poikkeusreitit tulevat vaikuttamaan olemassa olevien linjojen liikennöintiin.

Metroliiikenteen osalta varaudutaan lisäämään junaliikennettä Matinkylään.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan strategiakauden keskeisimpiä tavoitteita ovat kaventaa kulttuurin ja vapaa-ajan osallistumisen alueellisia ja sosiaalisia eroja ja parantaa Helsingin houkuttelevuutta asuinpaikkana ja matkailukohteena. Kulttuurin alueellista saatavuutta tasapainotetaan alueellisilla kulttuuritaloilla, kohdennetuilla avustuksilla ja julkisella taiteella.

Toimialalla on kirjastojen, nuorisotalojen ja liikuntapaikkojen muodostama vahva alueellinen palveluverkko. Koska palvelutarpeet muuttuvat ja monimuotoistuvat, palveluja kehitetään tiiviissä yhteistyössä yritysten, yhteisöjen ja palvelujen käyttäjien kanssa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelut ja toimitilat ovat kaikille avoimia. Toimialan tilavarausrjestelmien kuten Varaamon ja liikuntapalveluiden varausjärjestelmän kehittämistä jatketaan vuonna 2019.

Toimialan vuoden 2019 keskeiset painopisteet ovat:

- **Keskustakirjasto Oodin** aukeaminen joulukuussa 2018. Keskustakirjaston aukeaminen lisää Töölönlahden alueen palvelutarjontaa ja kävijämääriä ensiluokkaisena taiteen ja vapaa-ajan keskittymänä.
- **Toimialan digitalisaatiosuunnitelman** käynnistäminen. Tavoitteena on estää digitaalista syrjäytymistä ja madaltaa kynnystä verkkoon ja digitaalisiin palveluihin pääsyyn.
- **Liikkumisohjelma.** Kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuden kannustavaksi. Väestöryhmien erot tunnistetaan ja palveluja kohdennetaan erityistä tukea tarvitseville ja korkean riskin kohderyhmille. Liikkumisohjelmassa keskitytään erityisesti pienten, alle 8-vuotiaiden lasten kannustamiseen liikunnalliseen elämäntapaan.

Töölönlahdesta kulttuurin ja vapaa-ajan keskittymä

- **Merellisen biennaalin** valmistelu. Helsinkiin luodaan saaristoa hyödyntävä, kansainvälinen julkisen taiteen biennale. Helsingin saaristosta luodaan kansainvälisesti houkutteleva matkailu- ja virkistyskohde.
- **Palveluverkon analysointi** osana kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteita. Olosuhteet kattavat tilat ja alueet, joissa kulttuurin ja vapaa-ajan toimintaa ja palveluja toteutetaan joko kaupungin tuottamana tai muiden palveluntuottajien järjestämänä. Suunnitteluperiaatteet hyväksytetään lautakunnassa.
- Ratkaisujen löytäminen **nuorten syrjäytymisen** ehkäisemiseksi. Helsingin kaupungin tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella on itselleen sopiva maksuton tai edullinen harrastus.
- **Osallisuusmallin käyttöönotto.** Toimialan osallisuussuunnitelmaa ja osallisuuden avainhankkeita toteutetaan eri palvelukokonaisuuksissa yhdessä asukastoimijoiden kanssa.

Kaupunkistrategian asettamat kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden painopisteet tiivistyvät kuuteen kokonaisuuteen: tapahtuma-kaupunki, hyvinvointi ja liikkuminen, nuorten hyvinvointi, kaupunginosat, merellisyys ja toimialan tapa rakentaa maailman toimivinta kaupunkia. Nämä osa-alueet huomioidaan palvelujen toimintaa suunniteltaessa.

Sosiaali- ja terveystoimiala

Toimiala jatkaa sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamista kilpailukykyisiksi. Toimintaympäristö muuttuu: päivystystoimintojen on suunniteltu siirtyvän Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle vuoden 2019 alussa, asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti otetaan käyttöön Helsingissä vuonna 2020 ja maakunta- ja sote-uudistus toteutuu mahdollisesti vuonna 2021.

Sosiaali- ja terveystoimiala parantaa asiakaskokemusta ja asiakastyytyväisyyttä, edistää helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä sekä ehkäisee syrjäytymistä. Toimialan palvelut ovat asiakaskokemukseltaan ja saatavuudeltaan hyviä, vaikuttavia, laadukkaita ja monipuolisia. Palvelutuotanto järjestetään mahdollisimman asiakaslähtöisesti, vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti.

Toimialan keskeiset palvelutoimintamallit perhekeskus, terveys- ja hyvinvointikeskus ja monipuolinen palvelukeskus laajenevat taloussuunnittelukaudella ja niitä kehitetään asiakkaiden kanssa.

Perhekeskustoimintamalli kokoa yhteisten lasten ja perheiden palvelut ehkäisevistä korjaaviin. Tällä turvataan kokonaisvaltainen ja tarpeen mukainen lapsiperheiden tuki. Kehitetään myös yhteistä lapsiperheiden neuvontaa ja palvelutarpeen arviointia.

Terveys- ja hyvinvointikeskuksessa avosairaanhoito, fysio- ja toimintaterapia, nuorten ja aikuisten sosiaali-, psykiatria- ja päihde-, maahanmuutto- ja vammaispalvelut sekä suun terveydenhuolto muodostavat asiakkaan kannalta toiminnallisen kokonaisuuden. Terveysasematoiminnassa jatketaan kiireettömän hoidon saatavuuden parantamista. Suun terveydenhuollossa kehitetään mm. Kerralla kuntoon -malleja ja liikkuvia palveluja. Terveysasema- ja perhekeskustoiminnassa ja sosiaalipalveluissa tavoitellaan, että asiakas saa kerralla tarvitsemansa hoidon.

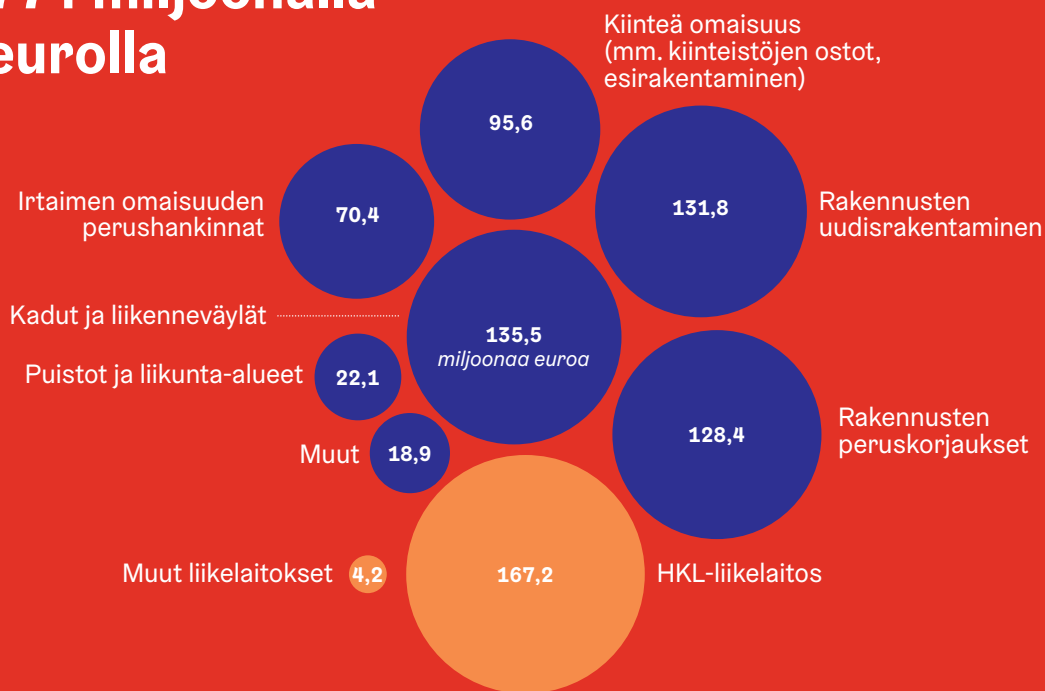
Psykiatria- ja päihdepalveluissa palvelurakenne kevenee laitoshoidon vähentämällä sekä kehittämällä ja vahvistamalla avohoidon eri muotoja, kuten intensiivistä avohoidon, liikkuvaa avohoidon, psykoterapiaa ja matalan kynnyksen palveluja.

Monipuolinen palvelukeskus -toimintamallin palvelut ovat kotona asuville ja ympärivuorokautisessa hoidossa oleville ikääntyneille. Palvelut ovat toimintakykyä vahvistavia, kuntoutumista edistäviä ja korjaavia. Palveluneuvonnan ja alustavan palvelutarpeen arvioinnin keskittämällä Seniori-infoon tavoitellaan asiakkaan palvelutarpeen ratkaisemista mahdollisimman nopeasti. Palvelurakenteen muutos jatkuu painottamalla toiminnassa kotona asumista tukevia ja kuntoutumista edistäviä palveluita. Kotihoidossa tunnistetaan ennakoivasti raskaampien palvelujen tarpeessa olevia ja räätälöidään yksilöllisiä palvelukokonaisuuksia.

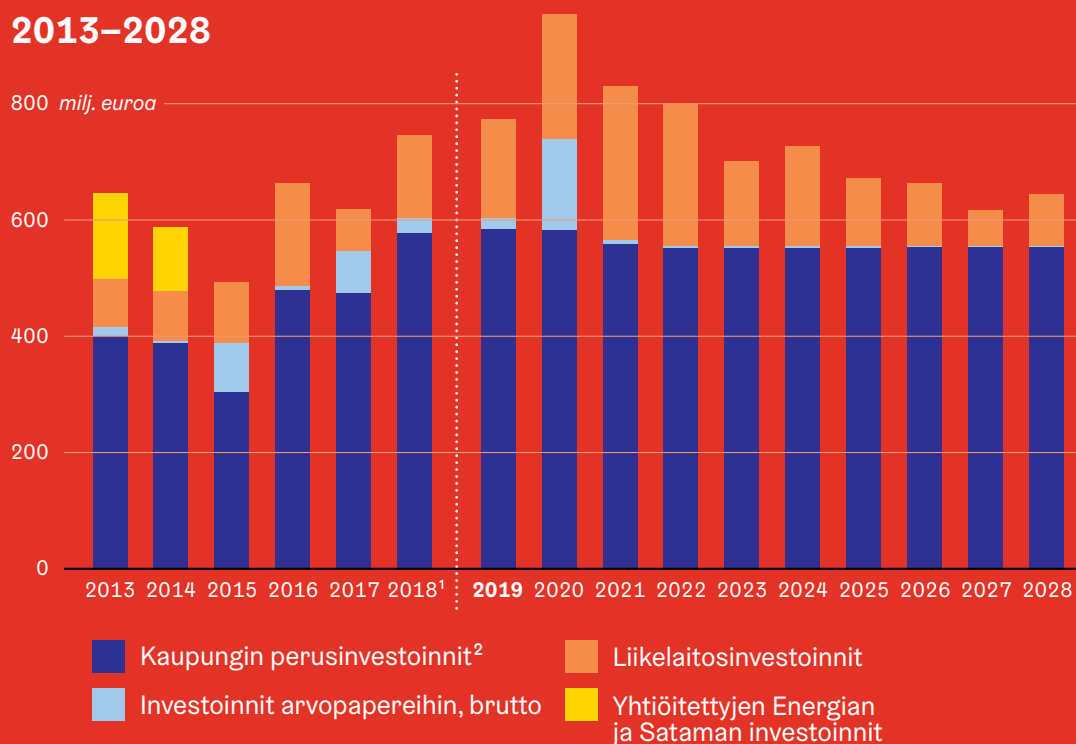
Asiakaskokemus ohjaa toimialan palvelujen uudistamista. Palveluista uudistetaan moniammatillisia ja integroitua, kotiin ja asiakkaan toimintaympäristöön vietäviä sekä sähköisiä. Oma- ja itsehoidon mahdollisuuksia lisätään. Palvelujen aukioloaikoja laajennetaan.

Asiakaskokemus ja vaikuttavuus palveluiden kehittämisen keskiössä

Investointeja 774 miljoonalla eurolla

Investoinnit vuosina 2013–2028

1 Ennuste 2/2018

2 Investoinnit esirakentamiseen, rakennuksiin, katuihin ja liikenneväyliin, puistoihin ja liikunta-alueisiin sekä irtaimen omaisuuteen.

Investoinnit

Kaupungin investointimenot ovat vuonna 2019 yhteensä 774,2 miljoonaa euroa. Tästä kaupungin (ilman liikelaitoksia) investointiosan menot ovat 602,7 miljoonaa euroa.

Liikelaitosten investoinnit ovat 171,5 miljoonaa euroa vuonna 2019. Kaupungin investointimenot kasvavat yhteen laskien vuoden 2018 talousarvioon verrattuna 20,5 miljoonaa euroa (2,7 prosenttia).

Taloussuunnitelmakaudella vuonna 2020 kaupungin investointimenot ovat noin 954 miljoonaa euroa ja vuonna 2021 arviolta 831 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 investointiloihin ja -menoihin on arvioitu Kiinteistö Oy Kalasataman Kympin osakkeiden myyntitulot ja myyntitulojen sijoittaminen kyseiseen kiinteistöosakeyhtiöön noin 130 miljoonan euron suuruisena.

Investointiohjelman painotukset ovat kaupunkistrategian mukaisia. Rakennetun omaisuuden kunnosta huolehditaan ja rakennusten korjausvelkaa hillitään. Kaupungin kasvun edellytykset varmistetaan panostamalla asuntotuotantotavoitteen ja elinkeinoelämän edellyttämiin investointeihin ja palveluverkon kehittämiseen. Joukkoliikenneinvestoinneilla varmistetaan jo päätettyjen hankkeiden toteuttamisen edellytykset.

Korjausrakentamisen lähtökohtana on toimitilojen, erityisesti koulurakennusten ja päiväkotien turvallisuuden, terveellisuuden ja käyttökelpoisuuden varmistaminen. Suunnitelmakaudella korjausvelan hillintään käytetään korvaava uudisrakentaminen mukaan lukien runsas kolmasosa investointiosan menoista. Kasvavan palvelutilatarpeen tyydyttämiseksi tutkitaan toimitiloihin liittyvien suorien investointihankkeiden lisäksi myös muita hallintamuotoja, kuten elinkaari- ja vuokrahankkeita sekä erilaisia muuntojoustavia määräaikaista ratkaisuja.

Kaupunkistrategian mukaisesti merkittävän osan investoinneista muodostavat **edel-**

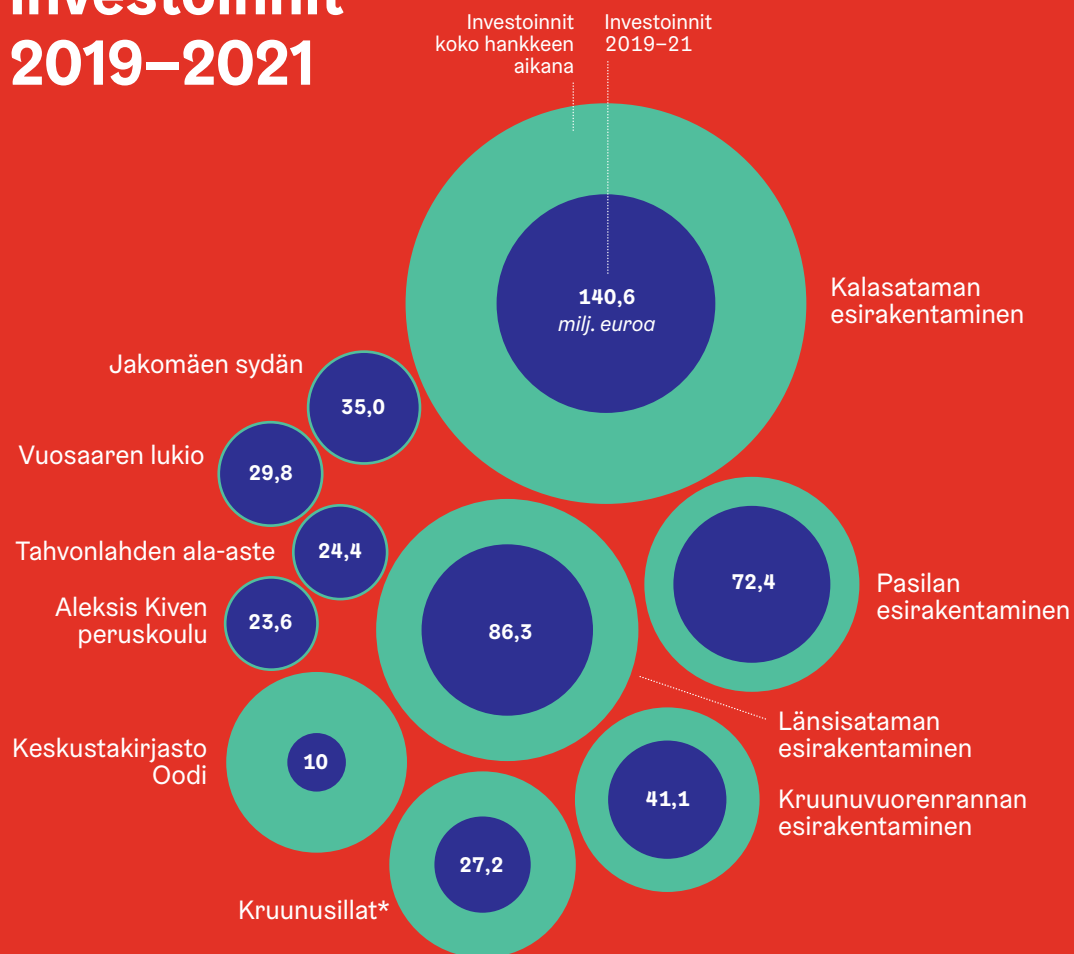
Investointitaso säilyy historiallisen korkeana

lytysten luominen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen 2016–2019 (MAL-sopimus) sekä asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) mukaisille **asuntotuotantotavoitteille**. MAL-sopimuksessa ja AM-ohjelmassa asetettiin tavoitteeksi luoda kaavoituksella ja tonttien luovutuksella edellytykset vähintään 6 000 asunnon rakentamiselle vuosittain. Samalla AM-ohjelmassa asetettiin tavoitteeksi luoda edellytykset nostaa asuntotuotannon määrä 7 000 asuntoon vuoteen 2019 mennessä. Suunnitelmakaudella keskeisten projektialueiden ja täydennysrakentamisen edellyttämän esirakentamisen sekä katujen ja puistojen rakentamisen osuus investointiosan menoista on noin kolmasosa.

Liikelaitosten investoinnit muodostuvat käytännössä HKL-liikelaitoksen investoinneista, jotka ovat 167,2 miljoonaa euroa vuonna 2019 sisältäen Raide-Jokerin investoinnit bruttomääräisinä. Liikelaitosten investoinnit ovat vuonna 2020 yhteensä noin 215 miljoonaa euroa ja vuonna 2021 yhteensä 265 miljoonaa euroa.

HKL:n investointiohjelma 10-vuotiskaudelle sisältää 1,5 miljardin euron edestä

Suurimmat investoinnit 2019–2021

Miljoonaa euroa	Investoinnit 2019–21	Hanke yhteensä	Rakennusaika
Kalasataman esirakentaminen, puistot ja kadut	140,6	471,8	2019–28
Länsisataman esirakentaminen, puistot ja kadut	86,3	202,0	2019–28
Pasilan esirakentaminen, puistot ja kadut	72,4	135,8	2019–28
Kruunuvuorenrannan esirakentaminen, puistot ja kadut	41,1	100,1	2019–28
Jakomäen sydän, yhtenäisen peruskoulun sekä nuoriso- ja päiväkotitilojen rakentaminen	35,0	35,0	2019–20
Vuosaaren lukio, uusi korvaava	29,8	29,8	2019–21
Kruunusillat*	27,2	102,2	2018–28
Tahvonlahden ala-aste	24,4	24,4	2020–21
Aleksis Kiven peruskoulu	23,6	23,6	2018–20
Keskustakinjasto Oodi	10,0	96,0	2015–19

* Jalankulun ja pyöräilyn osuus. Joukkoliikenteen kustannusosuus HKL:n investointiohjelmassa.

investointeja, jonka lisäksi varaudutaan Ruskeasuon uuden varikon toteuttamiseen mahdollisesti yhtiömuotoisena noin 100 miljoonalla eurolla. Siten joukkoliikenteeseen kohdistuvat HKL:n kokonaisinvestoinnit olisivat 10-vuotiskaudella noin 1,6 miljardia euroa.

Rakennusten ja kiinteän omaisuuden myynti

Vuonna 2019 arvioidaan myytävän kaupungin ydintoiminnan kannalta tarpeettomia rakennuksia ja osaketiloja noin 8 miljoonalla eurolla. Myös taloussuunnitelmavuosina 2020–2021 arvioidaan vuosittaisiksi myyntituloiksi 8 miljoonaa euroa. Myytävät kohteet ovat pääosin pienrakennuksia tai kohteita, joissa palvelutuotanto on loppunut.

Uusien alueiden rakentamisen myötä kaupungille kertyy myös myyntituloja esimerkiksi elinkeino- tai asuntopoliittisten tavoitteiden vuoksi myytävistä tonteista. Kokonaisuudessaan kiinteän omaisuuden myynnistä arvioidaan saatavan suunnitelmakaudella 2019–2021 vuosittain noin 100 miljoonaa euroa.

Jakomäen sydän suurin uudisrakennushanke

Kasvavaan asuntotuotantotavoitteeseen vastataan

Kiinteistöjen ostoon, maanhankintaan ja kaavoituskorvauksiin on talousarviovuodelle 2019 varattu yhteensä 10 miljoonaa euroa ja suunnitelmavuosille 2020–2021 noin 12 miljoonaa euroa vuosittain.

Esirakentamiseen, täyttötöihin ja alueiden käyttöönoton edellyttämiin toimenpiteisiin on varauduttu yhteensä 85,6 miljoonalla eurolla (ml. täydennysrakennuskorvaukset). Kasvua edellisestä vuodesta on noin 14 prosenttia.

Edellä mainitusta summasta projekti-alueiden ulkopuolella tehtävän täydennysrakentamisen edellyttämiin selvityksiin, toimenpiteisiin ja esirakentamiseen on varattu yhteensä 34,5 miljoonaa euroa, joka on noin kaksinkertaisesti edelliseen vuoteen verrattuna.

Suunnitelmavuonna 2020 esirakentamiseen sekä muihin alueiden käyttöönoton edellyttämiin toimenpiteisiin on arvioitu tarvittavan 93,8 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden 2021 arvioitu tarve on 88,5 miljoonaa euroa.

Korjausrakentamisen ja korvaavan uudisrakentamisen volyymi kasvaa

Uudis- ja lisärakennushankkeisiin sekä rakennusten korjaushankkeisiin on varattu yhteensä 260,1 miljoonaa euroa vuonna 2019, joka on lähes 20 prosenttia edellisvuotta suurempi. Tästä uudis- ja lisärakennushankkeisiin ja niiden suunnitteluun on varattu 131,8 miljoonaa euroa sekä korjaushankkeisiin ja niiden suunnitteluun 128,4 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuonna 2020 rakennusinvestointeihin on arvioitu tarvittavan 238,0 miljoonaa euroa ja vuonna 2021 tarpeen arvioidaan olevan 230,8 miljoonaa euroa.

Uudis- ja lisärakennushankkeista merkittävimpiä vuosina 2019–2021 ovat Jakomäen sydän eli alueen uusi yhtenäinen peruskoulu sekä nuoris- ja päiväkotitilat, Jätkäsaaren peruskoulu, Vuosaaren lukion

Rakennukset, suurimmat uudisrakennushankkeet 2019

Miljoonaa euroa	Investoinnit 2019	Kustannukset yhteensä	Rakennusaika
Kasvatus- ja koulutustoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet			
Jakomäen sydän, yhtenäisen peruskoulun sekä nuoriso- ja päiväkotitilojen rakentaminen	18,6	37,2	2019–20
Jätkäsaaren peruskoulu	11,0	37,2	2017–19
Vesalan yläaste, koulun laajennus yhtenäiseksi peruskouluksi	7,3	13,3	2018–19
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan uudis- ja lisärakennushankkeet			
Keskustakirjasto Oodi*	10,1	96,0	2015–19
Muut kohteet			
Staran ja liikuntapalveluiden Vuosaaren yhteinen tukikohta, Roihupellon korvaavat tilat	4,5	21,6	2017–19

* Kaupungin osuus kustannuksista.

Rakennukset, suurimmat korjausrakennushankkeet 2019

Miljoonaa euroa	Investoinnit 2019	Kustannukset yhteensä	Rakennusaika
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan korjausrakennushankkeet			
Aleksis Kiven peruskoulun perusparannus	15,5	27,2	2018–20
Kruunuhaan yläasteen koulun perusparannus	8,2	14,8	2019–20
Ressun lukio	7,6	17,2	2018–19
Kaupunkiympäristön toimialan korjausrakennushankkeet			
Hakaniemen kauppahallin perusparannus	6,8	19,0	2018–20
Sosiaali- ja terveystoimialan korjausrakennushankkeet			
Kallion terveysaseman muuttaminen perhekeskukseksi	2,6	4,1	2018–19

HKL:n suurimmat investoinnit 2019–2021

Miljoonaa euroa	Investoinnit 2019–28	Investoinnit 2019–2021
Raide-Jokeri, raitiorata/sähkö	118,0	85,0
Ruskeasuon raitiovaunuvarikko, toteutus mahdollisesti yhtiömuotoisena	100,0	85,0
Raide-Jokeri, varikko	57,1	52,1
Kantakaupungin raitioliikenteen laajentaminen	86,0	51,8
Raide-Jokeri, raitiovaunut	78,8	49,4
Kruunusillat, raitiorata, sähkö ja sillat*	154,4	40,3
Metroasemien korjaukset ja kehittäminen	123,0	35,5
Metrovaunujen hankinta (M300), optio	37,0	35,1
Metroratojen peruskorjaus, siltojen vahvennus jne.	59,4	34,3
Olemassa olevien raitioratojen muutokset ja peruskorjaukset	73,9	33,4

* Joukkoliikenteen kustannusosuus.

korvaava uudisrakennus, Puotilan ala-asteen korvaava uudisrakennus ja Kalasataman korttelitalo (peruskoulun toinen vaihe).

Uudisrakentamisesta 96 miljoonaa euroa on korvaavaa uudisrakentamista, joten talousarviovuonna 2019 käytetään yhteensä 224 miljoonaa euroa rakennusten korjausvelan hillitsemiseen. Korjausvelan kasvun rajoittamiseksi suunnitelmakaudella 2019–2021 käytetään keskimäärin 200 miljoonaa euroa vuodessa korjaushankkeisiin ja korvaavaan uudisrakentamiseen.

Merkittävimpiä yksittäisiä **korjaushankkeita** suunnitelmakaudella 2019–2021 ovat Aleksis Kiven peruskoulun, Tahvonlahden ala-asteen, Lauttasaaren ala-asteen, Pohjois-Haagan ala-asteen, Pihlajiston ala-asteen, Kallion ala-asteen ja Etu-Töölön lukion perusparannukset.

Talonrakennushankkeiden rakentamishojelman viisivuotiskaudella 2019–2023 on varauduttu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan korjausrakennushankkeisiin ja korvaaviin uudisrakennushankkeisiin yhteensä noin 780 miljoonalla eurolla. Tällä määrärahalla on mahdollista toteuttaa noin 70 koulu- ja päiväkotirakennuksen perusparannukset tai korvaavat uudisrakennukset.

Investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Merkittävimpiä rakenteilla olevia kiinteistöyhtiömuotoisina uudishankkeita ovat Metropolia-ammattikorkeakoulun käyttöön tarkoitettu Myllypuron kampusrakennus ja kaupunkiympäristön toimialan tilahanke.

Katujen ja liikenneväylien rakentaminen

Katu- ja liikenneväyläinvestointeihin on talousarviossa varattu 135,5 miljoonaa euroa. Suunnitelmakaudella investointien arvioidaan olevan 139,6 miljoonaa euroa vuonna 2020 ja 148,5 miljoonaa euroa vuonna 2021.

Investointisuunnittelussa etusijalla ovat asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) edellyttämät katuinvestoinnit. Liikennejärjestelmää kehit-

Kouluja ja päiväkoteja perusparannetaan

täviä liikenneinvestointeja toteutetaan siten, että investoinnit tukevat asuntotuotantoa.

Asuntotuotantoa palvelevat katuinvestoinnit jatkuvat keskeisten projektialueiden ulkopuolella olevissa kohteissa mm. Lauttasaassa, Haagassa, Koskelan sairaala-alueella, Maatullinpuiston eteläosassa, Viikki-Latokartanossa, Viikmäessä, Käskynhaltijantien alueella, Siltalanpuiston alueella, Myllypuron voimala-alueella, Lallukantien alueella Myllypurossa, Tankovainion alueella, Naulakallion alueella, Kontulan keskuksen alueella, Herttoniemessä ja Vuosaassa.

Siltojen suuria peruskorjauskohteita suunnitelmakaudella ovat mm. Lauttasaarensilta ja Paciuksenkadun silta. Kiireisimpiä uusittavia siltoja ovat Killingholman kevyen liikenteen ponttonisilta, Rajasaarensilta, Arkadiankadun silta, Runeberginkadunsilta ja Hakaniemensilta sekä Pornaistenniemen pohjoinen raittisilta.

Joukkoliikenteen kehittämisen määrärahalla varaudutaan mahdollistamaan runkolinja 510:n liikennöinnin aloittaminen Herttoniemen Otaniemen välillä vuonna 2019.

Jalankulun ja pyöräilyn väyliin osoitettu määräraha käytetään ensi sijassa pyöräliikenteen tavoiteverkon toteuttamiseen kantakaupungissa sekä baanaverkon laajentamiseen. Taloussuunnitelmakauden keskeisimpiä hankkeita ovat Hämeentie, Runeberginkatu (välillä Töölöntori–Mannerheimintie) ja Caloniuksenkatu.

Joukko- liikenteeseen talous- suunnitelma- kaudella noin 600 miljoonaa euroa

Projektialueiden toteutus etenee

Keskeisille projektialueille ja Kruunusillat-hankkeeseen osoitetut katurakentamisen määrärahat ovat vuonna 2019 yhteensä 70,3 miljoonaa euroa. Eniten määrärahaa arvioidaan käytettävän Pasilassa, 28,3 miljoonaa euroa. Länsisatamassa katuja ja liikenneväyliä arvioidaan rakennettavan 17,2 miljoonalla eurolla ja Kalasatamassa 12,9 miljoonalla eurolla.

Puisto- ja liikunta- rakentaminen

Talousarviossa on puistojen ja liikunta-alueiden toteuttamiseen varattu yhteensä 22,1 miljoonaa euroa, joka on noin 10 prosenttia edellistä vuotta enemmän. Suunnitelma-kaudella vuoden 2020 arvioitu tarve on 21,9 miljoonaa euroa ja 22,2 miljoonaa euroa vuonna 2021.

Talousarviovuonna on varauduttu 9,8 miljoonalla eurolla puistojen uudisrakentamis- ja peruskorjausinvestointeihin. Uudisrakentaminen keskittyy suurten asuntotuotantokohteiden puistohankkeisiin suurpiireissä erityisesti keskisen, koillisen ja itäisen suurpiirin alueilla.

Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden rakentamiseen osoitetulla 4,2 miljoonan euron määrärahalla tehdään pääosin liikuntapaikkojen ja kenttien peruskorjauksia. Liikunta-alueiden rakennuksiin kohdistuvia investointeja toteutetaan talonrakentamiseen varattujen määrärahojen puitteissa. Lisäksi keskeisille projektialueille tulevat liikunta-alueet toteutetaan projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin varatuilla määrärahoilla.

Vuonna 2019 projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin kohdistuviin investointeihin on varauduttu 8,1 miljoonalla eurolla.

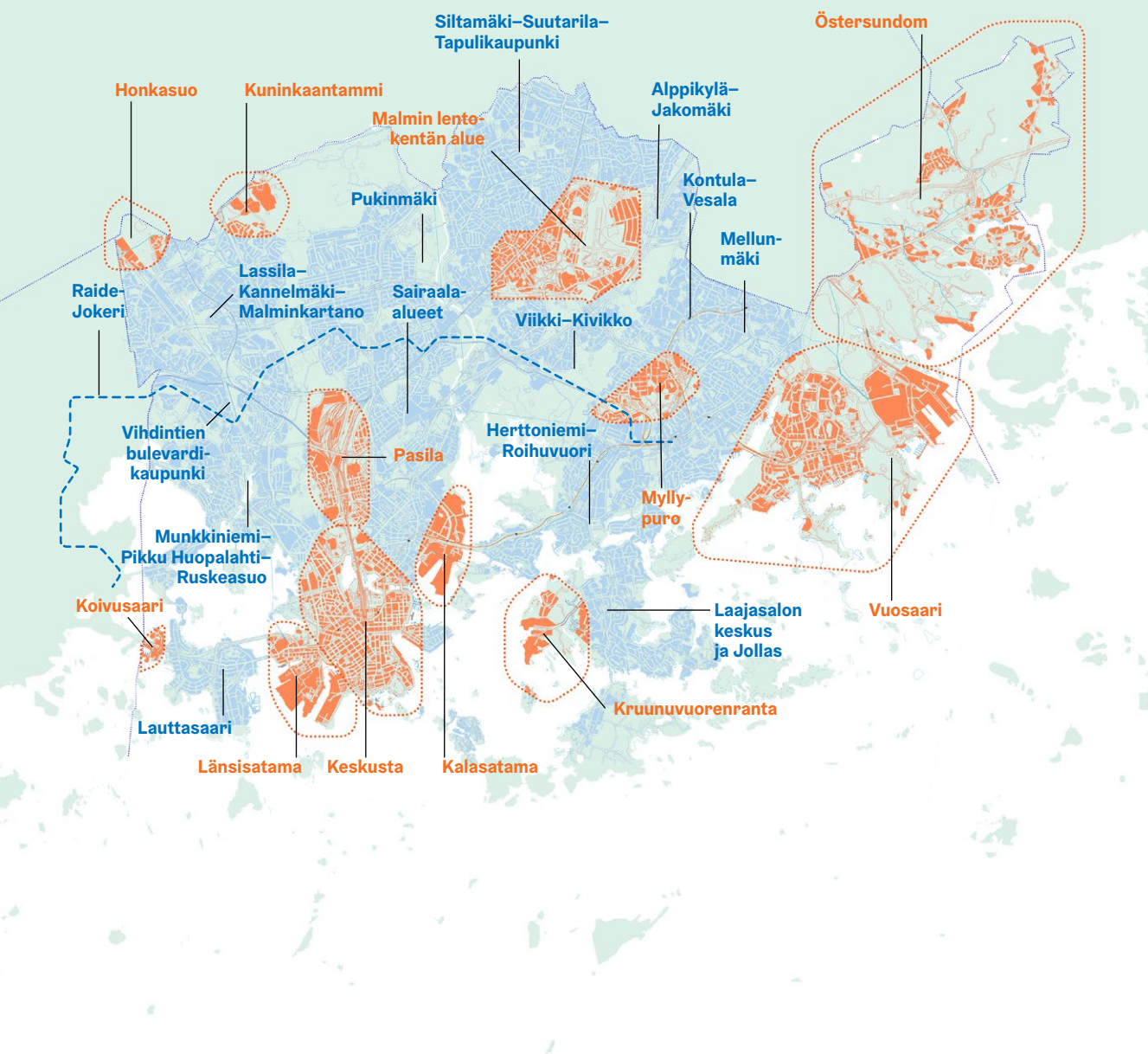
Joukkoliikennettä kehitetään

HKL-liikelaituksen vuoden 2019 suurin yksittäinen investointihanke on Raide-Jokerin infran rakentaminen ja suunnittelu, 26,0 miljoonaa euroa. Muita suuria investointikohteita ovat uusien kantakaupunkiraitiovaunujen hankinta, Raide-Jokerin varikko ja vanhojen metrovaunujen peruskorjaukset.

Vuosien 2019–2028 suurin yksittäinen investointihanke on Kruunusillat-hanke, johon on varattu ohjelmakaudella yhteensä 289,9 miljoonaa euroa raitiovaunukalustoon, rata- ja siltainvestointeihin sekä varikkoon. Kruunusillat-hankkeen katujen ja siltojen rakentamiseen on varauduttu myös projektialueiden katurakentamiseen varattujen määrärahojen puitteissa yhteensä 102,1 miljoonalla eurolla vuosina 2019–2028.

Raide-Jokeri-hankkeeseen on varattu ohjelmakaudella 253,9 miljoonaa euroa. Tähän sisältyvät uudet raitiovaunut, varikko sekä ratainvestoinnit. Ratavaraus sisältää vain Helsingin kaupungin osuuden vähennettynä valtionosuudella.

Kaupungin aluerakentamiskohteet

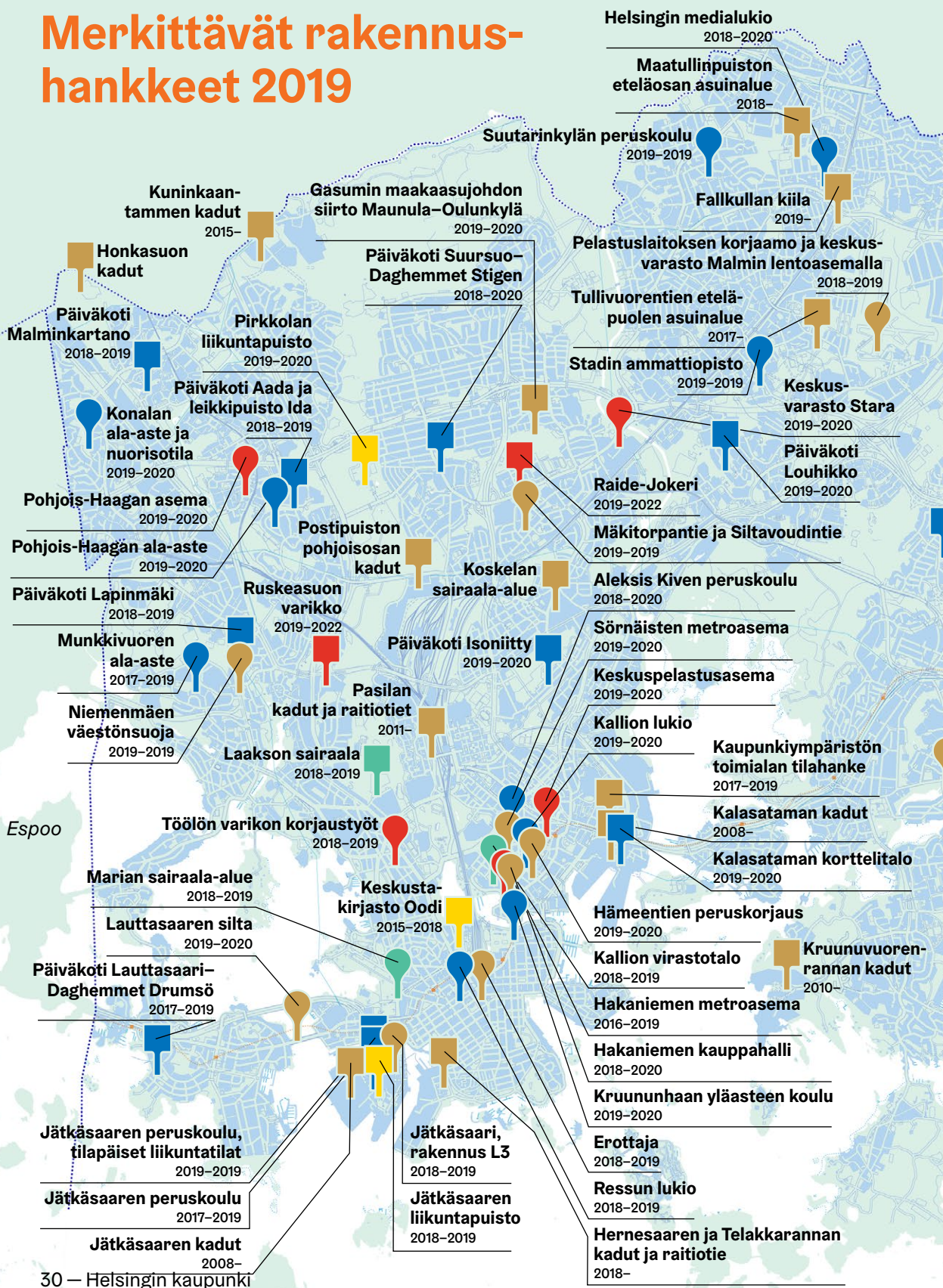
Aluerakentamisprojektit

Alue	Aikajänne	Asukkaat	Työpaikat
Honkasuo	2009–2026	2 000	
Kalasadama	2009–2040	25 000	10 000
Keskusta			115 000
	<i>Lisäksi 1,6 milj. m² toimisto-, myymälä- ja asiakaspalvelutiloja.</i>		
Koivusaari	2012–2030	5 000	4 000
Kruunuvuorenranta	2013–2030	13 000	800
Kuninkaantammi	2009–2025	5 500	1 000
Länsisatama	2009–2030	25 000	10 000
		<i>Jopa 17 000 matkustajaa / vrk.</i>	
Malmin lentokentän alue	2020–2045	25 000	2 000
Myllypuro	2007–2030	10 000	5 500
Pasila	2010–2040	30 000	50 000
	<i>Tulevaisuudessa Pasilan asemalla joukkoliikennematkustajia yli 120 000 / vrk.</i>		
Vuosaari	1989–2027	40 000	6 000
Östersundom	2020–2060	80–100 000	15–30 000
	<i>Östersundomin luvut ovat yleiskaavaehdotuksesta (Sipoo, Vantaa, Helsinki).</i>		

Täydennysrakentamista

Alue	Aikajänne	Asukkaat	Työpaikat
Alppikylä–Jakomäki	15 v. aikana	2 000	
Herttoniemi–Roihuvuori	15 v. aikana	10 500	
Kontula–Vesala	15 v. aikana	3 500	
Laajasalon keskus ja Jollas	15 v. aikana	10 000	
Lassila–Kannelmäki–Malminkartano	15 v. aikana	7 500	
Lauttasaari	15 v. aikana	2 500	
Mellunmäki	15 v. aikana	5 000	
Munkkiniemi–Pikku Huopalahti–Ruskeasuo	15 v. aikana	5 000	
	<i>230 000 m² asuinrakentamista, palveluita ja liiketilaa.</i>		
Pukimäki	15 v. aikana	2 000	
Raide-Jokerin reitin varteen	20 v. aikana	25 000	10 000
	<i>Noin 30 % Raide-Jokerin asukasmäärästä sisältyy myös Viikin ja Myllypuron ilmoitettuihin asukasmääriin.</i>		
Sairaala-alueet	2025 mennessä	3 000	
Siltämäki–Suutarila–Tapulikaupunki	15 v. aikana	2 000	
Vihdintien bulevardikaupunki	15 v. aikana	14 000	7 000
	<i>Luvut ovat yleiskaavaehdotuksesta. Vaihe 1: Huopalahdentien varsi ja Vihdintie Kaupintielle asti.</i>		
Viikki–Kivikko	1989–2020	23 500	9 000

Merkittävät rakennushankkeet 2019

- **Korjaus-hanke**
- **Uudis-hanke**
- Toimiala**
 - Kasvatus ja koulutus
 - Kaupunki-ympäristö
 - Kulttuuri ja vapaa-aika
 - Sosiaali- ja terveystoimi
 - Muut

Kartassa on esitetty pääasiassa yli miljoonan euron suuruiset hankkeet. Kartassa esitettyjen kohteiden lisäksi toteutetaan useita kustannuksiltaan pienempiä kohteita.

Talorakennushankkeiden osalta lisää kohteita löytyy talousarvion liitteenä 5 olevasta talorakennushankkeiden rakentamishajelmasta.

Katujen ja viheralueiden työkohteet päivittyvät talousarvion lopullisen hyväksymisen jälkeen verkkosivulle: kartta.hel.fi/link/3DaRWy

Helsingin kaupungin tuloslaskelma 2017–2021

Tuhatta euroa	Käyttö 2017	Talousarvio 2018	Ennuste 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
Toimintatulot						
Myyntitulot	327 589	361 067	339 232	331 905	330 637	331 792
Maksutulot	229 429	207 096	221 458	211 489	211 886	212 284
Tuet ja avustukset	48 769	48 081	45 578	41 057	39 329	39 393
Vuokratulot	363 404	388 873	374 660	386 618	392 487	398 217
Muut toimintatulot	210 545	150 999	157 180	139 372	139 480	139 555
Toimintatulot	1 179 736	1 156 116	1 138 107	1 110 441	1 113 820	1 121 240
Valmistus omaan käyttöön	135 069	118 512	134 419	140 247	140 482	140 483
Toimintamenot						
Palkat	-1 353 556	-1 408 588	-1 385 053	-1 411 894	-1 468 815	-1 488 657
Henkilösivumenot	-400 583	-410 569	-401 467	-396 397	-405 631	-411 231
Palvelujen ostot	-1 703 349	-1 739 383	-1 778 830	-1 872 991	-1 913 917	-1 977 398
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-192 186	-196 097	-204 049	-196 330	-197 531	-199 748
Avustukset	-311 649	-327 961	-324 466	-324 398	-329 411	-328 956
Vuokrat	-196 655	-229 166	-226 930	-240 808	-249 812	-254 957
Muut menot	-17 188	-18 723	-17 490	-19 118	-19 652	-20 784
Toimintamenot	-4 175 166	-4 330 487	-4 338 285	-4 461 936	-4 584 769	-4 681 731
Toimintakate	-2 860 361	-3 055 859	-3 065 758	-3 211 248	-3 330 467	-3 420 008
Verotulot	3 380 795	3 333 000	3 443 001	3 578 000	3 693 000	3 828 100
Valtionosuudet	220 442	175 000	196 000	196 000	196 000	196 000
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot	79 827	79 590	77 941	77 070	74 183	71 478
Muut rahoitustulot	38 311	45 248	51 919	43 449	43 449	43 449
Korkomenot	-18 134	-28 893	-23 256	-20 406	-23 294	-25 458
Muut rahoitusmenot	-976	-1 800	-1 812	-1 800	-1 800	-1 800
Vuosikate	837 900	546 286	678 034	661 065	651 071	691 761
Poistot	-354 807	-358 490	-353 049	-374 441	-397 363	-409 770
Satunnaiset erät			-18 773			
Tilikauden tulos	483 093	187 796	306 212	286 624	253 708	281 990
Poistoeron muutos	3 816	2 767	2 767	2 647	2 448	2 371
Varausten muutos	-3 893	-2 560	-3 765	-4 544	-4 577	-5 680
Rahastojen muutos	-1 626	7 900	14 670	3 400	5 100	2 150
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	481 390	195 903	319 884	288 127	256 679	280 831

Helsingin kaupungin rahoituslaskelma 2017–2021

Tuhatta euroa	Käyttö 2017	Talousarvio 2018	Ennuste 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
Toiminnan rahavirta						
Tulorahoitus						
Vuosikate	837 900	546 286	678 034	661 065	651 071	691 761
Satunnaiset erät			-18 773			
Tulorahoituksen korjauserät	-173 704	-109 279	-117 140	-96 054	-96 872	-97 748
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-621 443	-753 745	-746 000	-777 639	-957 579	-833 969
Rahoitusosuudet investointimenoihin	9 667	18 713	18 350	24 768	26 873	21 311
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	192 631	124 194	136 840	114 967	244 974	114 974
Toiminnan ja investointien rahavirta	245 051	-173 831	-49 000	-72 893	-131 483	-103 671
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-12 283	-104 950	-157 101	-167 050	-74 350	-49 350
Antolainasaamisten vähennykset	69 483	70 170	59 910	78 356	81 780	81 561
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		135 000		115 000	96 500	94 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-165 308	-119 967	-106 000	-100 085	-81 585	-79 085
Muut maksuvalmiuden muutokset	59 755	29 417	26 113	-957	22 711	-206
Rahoituksen rahavirta	-48 353	9 670	-177 000	-74 736	45 056	46 920
Vaikutus maksuvalmiuteen	196 698	-164 161	-226 000	-147 629	-86 427	-56 751

Sosiaali- ja terveystoimiala, määrä- ja taloustavoitteet

Kpl.	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Ennuste 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
Lastensuojelu, avohuolto, lapset ¹	3 626			3 400	3 000	2 800
Lastensuojelu, laitoshoido, hoitovrk	195 150	191 000	202 020	191 000	191 000	191 000
Aikuissosiaalityö, asiakkuudet ¹	14 000			14 000	14 000	14 000
Omaishoidontuki, asiakkaat, vammaistyö ¹	1 845			2 050	2 050	2 050
Henkilökohtainen apu, asiakkaat ¹	2 621			2 700	2 700	2 700
SHL:n mukaista erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä (alle 18 vuotiaat) ¹	368			1 500	1 900	2100
SHL palvelutarpeen arviointien määrä perhe- ja sosiaalipalveluissa (kpl.) ¹	<i>ei tietoa saatavissa</i>			9 500	9 500	9 500
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, käynti	474 953	480 000	490 000	480 000	480 000	480 000
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, muu asiointi	296 742	300 000	310 000	300 000	300 000	300 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, käynti	424 636	410 000	390 000	410 000	410 000	410 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, muu asiointi	417 032	350 000	490 000	450 000	450 000	450 000
Hammashuolto, käynti	538 215	530 000	527 000	530 000	530 000	530 000
Psykiatrian avohoitokäynnit ²	177 386	175 000	174 000	178 000	178 000	178 000
Psykiatrian avohoito, muu asiointi	66 555	70 000	73 100	75 000	75 000	75 000
Psykiatrian vuodeosastohoitopäivät	73 536	70 000	75 000	70 000	70 000	70 000
Polikliininen päihdehuolto, as.käynnit vuoden aikana	61 144	65 000	62 500	65 000	65 000	65 000
Korvaushoito, käynnit vuoden aikana	134 402	140 000	141 000	140 000	140 000	140 000
Päihdehuollon laitoshoido, hoitovuorokaudet yht.	33 537	33 000	24 500	24 000	24 000	24 000
Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelut, vrk ¹	710 665			710 000	710 000	710 000
Asunnottomien asumispalvelut, vrk ¹	557 705			557 000	557 000	557 000
Somaattinen sairaanhoito, päättäneet hoitajakset	12 080	13 150	12 510	13 000	13 300	13 300
lääkkäiden pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen	1 054 773	1 100 000	1 074 111	1 100 000	1 100 000	1 135 000
lääkkäiden pitkäaikainen ympärivuorokautinen laitosasuminen ³	376 143	400 000	360 474	350 000	350 000	315 000
Kotihoito, käynti	2 953 076	2 900 000	2 964 001	3 000 000	3 100 000	3 200 000
Kotihoito, muu asiointi	260 759	400 000	326 034	410 000	510 000	560 000

1 Uusi määrällinen tavoite, ei talousarvioletavoitetta vuodelle 2018.

2 Psykiatrian avohoitokäyntien Tilinpäätös 2017-luvusta on poistettu psykiatrian päivystyksen poliklinikkakäynnit.

3 Vuoteen 2018 asti sisältänyt myös lyhytaikaisen hoidon.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, taloustavoitteet

	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Ennuste 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
Varhaiskasvatus, esiopetus ja leikkipuisto sekä iltapäivätoiminta						
Keskimääräiset nettomenot, euroa / lapsi						
Suomenkielinen varhaiskasvatus	9835*	9 235	9 310	9 482	9 616	9 726
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus		10 043	10 699	11 261	11 627	11 786
Keskimääräiset nettomenot, euroa / oppilas tai opiskelija						
Suomenkielinen esi- ja perusopetus	8 966	9 256	9 277	9 294	9 308	9 317
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	7 175	7 846	7 583	7 898	7 999	8 115
Ruotsinkielinen esi- ja perusopetus	9 469	10 078	10 044	10 167	9 997	9 859
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	7 914	8 804	8 457	8 704	8 911	9 127
Ammatillinen koulutus	12 843	14 012	12 374	13 984	14 193	14 399
Vapaa sivistystyö nettomenot, euroa / opetustunti						
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	114	118	117	122	124	126
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	109	140	143	143	147	151

* Kyseessä suomenkielisen ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen keskimääräinen hinta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, suoritettavoitteet

Kpl.	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Ennuste 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
Varhaiskasvatus						
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12	39 457	40 559	40 465	40 346	40 646	41 130
Suomenkielinen varhaiskasvatus	37 294	38 102	38 102	38 008	38 323	38 778
Omissa päiväkodeissa 31.12.	23 214	24 549	24 354	24 800	25 420	26 050
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	352	290	360	350	350	360
Perhepäivähoidossa 31.12.	881	870	870	800	750	700
Lasten kotihoidontuki, lapset 31.12. Sisältää molemmat kieliryhmät	8 140	8 000	7 750	7 140	6 735	6 400
Yksityishoidontuki, lapset 31.12. Sisältää molemmat kieliryhmät	3 451	3 275	3 650	3 850	4 000	4 200
Kerhoissa, lapset 31.12.	1 175	1 050	1 050	1 000	1 000	1 000
Esiopetus, perusopetuksessa	81	68	68	68	68	68
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 163	2 457	2 363	2 338	2 323	2 352
Omissa päiväkodeissa 31.12.	1 775	1 979	1 967	1 940	1 920	1 956
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	207	290	210	210	210	210
Perhepäivähoidossa 31.12.	90	95	95	95	95	95
Esiopetus, perusopetuksessa	91	93	91	93	98	91
Koululaisten iltapäivätoiminta						
Koululaisten iltapäivätoiminta leikkiympäristöissä	3 007	3 839	3 176	3 200	3 230	3 260
Perusopetuslain mukainen iltapäivätoiminta	7 209	6 087	7 086	7 490	7 893	8 296
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	1 715	1 400	1 400	1 400	1 600	1 800
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	287	287	286	290	293	296
Perusopetuslain mukaisessa muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	5 207	4 400	5 400	5 800	6 000	6 200
Perusopetus	41 145	41 986	42 688	44 069	45 438	46 733
Suomenkielinen perusopetus	37 693	38 553	39 135	40 387	41 607	42 753
Ruotsinkielinen perusopetus	3 452	3 433	3 553	3 682	3 831	3 980

Kpl.	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Ennuste 2018	Talousarvio 2019	Talous- suunnitelma 2020	Talous- suunnitelma 2021
Lukiokoulutus	8 506	8 444	8 517	8 601	8 621	8 626
Suomenkielinen lukiokoulutus	7 210	7 229	7 294	7 380	7 400	7 405
Lukiokoulutus	7 166	7 177	7 247	7 326	7 346	7 351
Valmistava opetus	44	52	47	54	54	54
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 296	1 215	1 223	1 221	1 221	1 221
Ammatillinen koulutus	9 198	8 694	10 121	9 119	9 119	9 119
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina	9 026	8 522	9 947	8 947	8 947	8 947
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus						
Työpajatoiminta, opiskelijamäärä henkilötyövuosina	132	132	132	132	132	132
Perusopetuksen lisäopetus oppilasmäärä	40	40	42	40	40	40
Vapaa sivistystyö						
Suomenkielinen vapaa sivistystyö						
Opetustunnit	103 738	101 500	101 500	101 500	101 500	101 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	82 057	78 000	78 000	78 000	78 000	78 000
Kokeileva, Integroiva, Strateginen opetus	16 587	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö						
Opetustunnit	23 869	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	15 934	18 500	16 500	17 000	17 100	17 200
Opintonsa loppuunsaaneiden maahanmuuttajien määrä	16	15	15	15	15	15
Vapaa sivistystyö, opetustunnit	127 607	124 000	124 000	124 000	124 000	124 000
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	97 991	96 500	94 500	95 000	95 100	95 200
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät						
Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	580	626	626	504	504	504
Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiiläiset oppilaat	8 818	8 750	8 750	8 829	8 829	8 829

Helsingin kaupungin talousarvioehdotuksen 2019 tiivistelmä

Julkaisija

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia

10.10.2018

Ulkoasu

Werklig Oy & Lagom Oy

Valokuvat

Helsingin kaupungin aineistopankki

kansi: Pasila, Lauri Rotko

s. 4: Antti Pulkkinen

s. 10 ja 16: Lauri Rotko

s. 12: Sami Heiskanen

s. 14 ja 18: Laura Oja

s. 26: Idis Design Oy

Taitto ja toteutus

Lagom Oy

Toimitus

Kaupunginkanslian viestintä

Julkaisunumerot

Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2018:26

ISBN 978-952-331-487-0 (verkkojulkaisu)

ISSN-L 2242-4504

ISSN 2323-8135 (verkkojulkaisu)

**www.hel.fi/
talousarvio**

Investoinnit kartalla

kartta.hel.fi/talousarvio

Kaupunginvaltuuston kokoukset

www.helsinkikanava.fi

**Talousarvio-
tiedusteluihin
vastaavat**

Pormestari

Jan Vapaavuori

yhteydenotot:

erityisavustaja Laura Åvall

puh. 050 361 7511

Rahoitusjohtaja

Tuula Saxholm

puh. (09) 310 36250

Talousarviopäällikkö

Matti Malinen

puh. (09) 310 36277

Toimialakohtaisia lisätietoja antavat

Taloussuunnittelupäällikkö **Ari Hietamäki**

puh. (09) 310 36567

- verotulot ja valtionosuudet
- kaupunginkanslia

Erityissuunnittelija **Mari Paananen**

puh. (09) 310 73043

- tarkastusvirasto
- taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)
- palvelukeskusliikelaitos

Erityissuunnittelija **Tero Niininen**

puh. (09) 310 25915

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- työterveysliikelaitos
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Erityissuunnittelija **Riikka Henriksson**

puh. (09) 310 25543

- sosiaali- ja terveystoimiala

Hankepäällikkö **Saara Kanto**

puh. (09) 310 25531

- investoinnit
- HKL-liikelaitos
- rakentamispalveluliikelaitos (Stara)

Hankepäällikkö **Ville Vastamäki**

puh. (09) 310 25902

- investoinnit
- kaupunkiympäristön toimiala
- pelastuslaitos

Controller **Pia Halinen**

puh. (09) 310 25718

- avustukset
- konsernin tytäryhteisöt

Suunnittelija **Anne Alanko**

puh. (09) 310 36271

- talousarvioaineisto ja esitysmateriaalit

Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@hel.fi

Helsinki

**Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia**

Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki
PL 1
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihde 09 310 1641

www.hel.fi
www.hel.fi/talousarvio